

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SCOUENEC

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Turški obisk

V nedeljo zvečer se je pripeljal v Belgrad turški ministrijski predsednik Izmet Ineni v spremstvu svojega zunanjega ministra Ruždi Arasa. Prišel je, da vrne predsedniku vlade dr. Stojadinoviču obisk, ki ga je jeseni lanskega leta napravil v turški prestolici. Turška državnika ostaneta gosta Jugoslavije nekaj dni in bosta po zaključnih razgovorih z našim ministrijskim predsednikom obiskala najbolj slikovite kraje naše jadranske obale, med potom pa si bosta ogledala nekatere važnejše industrijske naprave v naši državi.

Ni treba posebej poudarjati, da smo obiska predsednika Izmeta Inenija veselili tudi pomeni, da mu imamo priložnost pokazati, kako visoko ga v naši državi cenimo, njega osebo kakor tudi njegovo domovino. Saj predsednik Izmet Ineni poleg Kemala Atatürka, ki ju veže najbolj priručno prijateljstvo, eden največjih turških vojskovodij, ki je svoje vojaške sposobnosti pokazal v najbolj temnih trenutkih povojne turške zgodovine, ko je bila njegova domovina na tem, da podleže vsiljivemu tuju. Izmet paša je znal navdahniti mlado turško armado s pogumom in z vero v zmago ter jo je vodil od zmage do zmage, dokler da po par genijalno zasnovanih bitkah svoje domovine ni očistil tuje navlake in jo svobodno vrnil nazaj turškemu narodu. Saj je Izmet Ineni potem, ko je domovino osvobodil, odločil med ter postal najbolj spretni turški diplomat ter je zmagam na bojiščih dodal še zmage za konferenčnimi mizami evropskih diplomatov. Potem ko je svoje vojaške uspehe dal tako rekoč potrditi od Evrope z mednarodnopravnimi pogodbami pa je odločil diplomatsko aktivno ter je postal predsednik turške vlade in voditelj notranje gospodarske in kulturne obnove nove Turčije. Petnajsto leto že stoji na čelu vlade in je svoji domovini ob tvorcu nove Turčije Kemalu Atatürku vtisnil pečat svojega ustvarjalnega genija. Jugoslavijo je ta tihi, a vedno deloviti mož s svojim obiskom visoko počastil in jugoslovanski narod z izrazi svojega spoštovanja ne bo štedil, da mu dokaže, kako so pri nas v časteh ljudje, ki svojo domovino tiho ljubijo, a ji za njeno svobodo in njen napredek vse žrtvujejo.

Nas bi kajpada najbolj zanimalo vedeti, kakšni in kateri so predmeti, o katerih se bodo turški državniki in naši posvetovalci. Naša država je danes tako v ospredju evropske politike, da tako izredno važen obisk ne more in tako rekoč tudi ne sme pomeniti zgolj uradne izpolnitve diplomatskih obredov. Pri obiskih državnikov so obredi dandanes potisnjeni na drugo stopnjo, med tem ko je postalo pri njih glavno — delo. Ako se ozremo po političnem obzorju, ki objema tako Turčijo kakor našo državo in odmerja skupne življenjske interese obeh držav, se nam sama od sebe vsiljuje nekatera vprašanja, o katerih bodo v Belgradu razpravljali. Katera?

Osnova turško-jugoslovanskih odnosov je prijateljski in nenapadalni pakt, ki sta ga obe državi dne 27. novembra 1935 v Belgradu podpisali ter zaključili dolgo povojno dobo, v kateri je bilo razmerje med Turčijo in Jugoslavijo zavito v temo raznovrstnih nepojasnjenih in nerazčistih nesporazumov. Ta pakt je bil tako rekoč zadnji korak k sklenitvi Balkanske zveze, ki je bila dne 9. februarja 1935 sklenjena in v Atenah podpisana od Turčije, Jugoslavije, Rumunije in Grčije. Potemtakem je samo po sebi razumljivo, da se bodo belgrajska posvetovanja sukala okrog uvrstitve prizadevanj, ki so rodila tako pakt z Jugoslavijo kakor Balkansko zvezo, torej okrog vprašanja, kako naj bi se ves balkanski polotok pomiril, vključivši Bolgarijo in bi na jugovzhodu Evrope nastalo velikansko mirovno ozemlje, ki bi bilo nedostopno za vsako vojno nevarnost. Turčiji in Jugoslaviji, ki sta vojaško in politično najmočnejši državi na tem koncu Evrope, pripada dolžnost, da vodita Balkan ven iz nevarne in mirovno cono. V Belgradu bodo poiskali načine in sredstva, kje in kako se naj mirovno delo nadaljuje in nikakor bi ne bili presenečeni, če bi bivanje turškega ministrijskega predsednika v Belgradu zares ne rodilo kakšnega novega dejanja na Balkanu, dejanja, ki bi ga zapadna Evropa zopet imenovala senzacija.

Ako nadalje prelistamo povojno zgodovino Turčije in se zanimamo posebno za pakte, ki jih je sklenila z različnimi državami na evropski celini, dobimo naslednjo zanimivo sliko: Dne 1. junija 1928 leta je bil podpisan prijateljski pakt med Italijo in Turčijo. Dne 5. januarja 1929 prijateljski pakt med Turčijo in Madjarsko. Dne 17. septembra 1933 prijateljski pakt med Turčijo in Grčijo. Dne 27. novembra 1935 prijateljski pakt med Turčijo in Jugoslavijo, naslednjega meseca istega leta pa prijateljski pakt med Turčijo in Rumunijo. To omrežje paktov je samo zase značilno ogrodje zgradbe, ki ji manjka še prava vsebina. Ako dodamo še prijateljski pakt, ki ga je dne 29. septembra 1928 Italija sklenila z Grčijo, potem ko je dne 6. aprila 1927 podpisala prvo prijateljsko pogodbo z Madjarsko in nekoliko pozneje z Bolgarijo, ter prijateljsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo z dne 25. marca 1937, se ne moremo ubraniti vtisa — v luči najnovejših struj v evropski politiki — da se bosta jugoslovanski in turški ministrijski predsednik razgovarjala o možnosti, kadar bi postala aktualna, da se ustvari neke vrste sodelovanje med Italijo in Balkansko zvezo v smislu, da bi se to ozemlje nevtraliziralo za primer kakšnega vojnega spopada med velesilami. V ta namen je treba od strani naših manjših ovir, kot je na primer dejstvo, da Italija še ni priznala dardanelske pogodbe, ki jo Turčija smatra za njen obstoj bitno, nadalje dejstvo, da Italija še vedno ni priznala nedotakljivosti turškega ozemlja, čeprav je z njo podpisala prijateljsko pogodbo. Nočem posegati naprej v razvoj dogodkov. Zdelo se nam je pa potrebno, da opozorimo na zanimivo ogrožje paktov, med katerimi dosedaj ni bilo nobene smotrene vezja, ki v bodočnosti prav lahko dobijo svoj jasno označen cilj.

Belgrad je dostojno sprejel predsednika turške vlade

„Nadaljevanje započete mirovne politike na Balkanu“

Belgrad, 12. aprila. m. Predsednik turške vlade Izmet Ineni in turški zunanji minister Ruždi Aras sta se s svojim spremstvom pripeljala v Belgrad sredi ob pol 10. Ob prihodu visokih turških gostov, ki vrata obisk, ki ga je lansko leto napravil v Ankari predsednik jugoslovanske vlade Stojadinović, je bila belgrajska železniška postaja vsa v zelenju in v domačih in turških zastavah. Na peronu je bila urejena tudi častna četa naše vojske z zastavo in godbo. Pred prihodom espresnega vlaka, s katerim sta se pripeljala Izmet Ineni in Ruždi Aras, je prišla na postajo vsa jugoslovanska vlada s predsednikom Stojadinovićem, generaliteta, diplomatski zastopniki držav Male zveze in Balkanskega sporazuma, med njimi tudi bolgarski poslanik Popov, ter še večje število poslancev in senatorjev. Ko je privozil ekspresni vlak na postajo, je vojaška godba zaigrala turško državno himno. Najprej sta se pozdravila predsednika vlade dr. Stojadinović in Izmet Ineni, nato pa dr. Stojadinović in Ruždi Aras. Izmet Ineni je za tem obšel v spremstvu predsednika vlade dr. Stojadinoviča in vojnega ministra generala Mariča častno četo. Stojadinovičeva soproga je Inenijevi izročila krasen šopek cvetja. V dvorski čakalnici je Stojadinović visokim turškim gostom predstavil številne narodne poslance ter zastopnike raznih gospodarskih in kulturnih organizacij.

Gostje so se takoj nato, burno pozdravljeni od številnega občinstva, odpeljali v Teokarovičev vilo, kjer so bili za Inenija pripravljeni prostori, turški zunanji minister Ruždi Aras pa je šel na turško poslanstvo, kjer bo za časa svojega bivanja v Belgradu stanoval.

V Belgradu bo na čast turškemu predsedniku vlade Izmetu Ineniju tle dni več prireditev.

Na vseh postajah, kjer je ekspresni vlak, s katerim se je preko Bolgarije v Jugoslavijo vozil turški predsednik vlade Izmet Ineni, se je zbralo večje število občinstva na čelu z zastopniki oblasti. Sprejem je bil že na vseh teh vmesnih postajah nad vse prišrčen.

V Sofiji je turškega predsednika vlade sprejel sam predsednik bolgarske vlade Kiosevanov s soprogo ter dvorskim svetnikom Grujevim. Nad vse lopel pa je bil sprejem visokih gostov na prvi jugoslovanski postaji, v Caribrodu, kjer je turškega predsednika vlade pozdravil v imenu vlade ban moravske banovine Marko Novaković. Krasen sprejem je bil tudi v Nišu. Tu je vojaška godba zaigrala turško državno himno, visoke goste pa je pozdravil niški župan Živković.

Izmet Ineni bo s svojim spremstvom ostal pri nas v gosteh nekaj dni ter bo ob priliki svojega bivanja v Belgradu obiskal tudi nekatere kraje izven Belgrada.

Pri knezu namestniku

Belgrad, 12. aprila. AA. Danes ob 13 je Nj. kr. Vis. knez namestnik priredil v Belem dvoru na Dedinju svečano kosilo na čast nj. eksc. predsedniku turške vlade Izmetu Ineniju in njegovi gospe. Na kosilo so dobile vabilo te-le osebnosti: Teufik Ruždi Aras, turški zunanji minister; predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović z gospo, predsednik narodne skupščine Stevan Čirič, ministri Spaho, Marič in Behmen, turški poslanik na našem dvoru dr. Alihajdar Aktaj z gospo, naš poslanik v Ankari Branko Lazarevič, Šefket Fuad Hecdič, šef protokola turškega zunanjega ministrstva, Dževat Acikalın, šef drugega oddelka zunanjega ministrstva, Bedit Uzeren, šef kabineta predsednika g. Inenija, Tufik Amir Hodžamoz, šef kabineta turškega zunanjega ministrstva, poslanci Salas Džimdzos, Nečifetin Sabak Salih, Rifki Aktaj in Asimov Šefkati Istinjeli, svetnik turškega poslanstva v Belgradu, Nedžati Sezeri, turški vojaški ataše v Belgradu, prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Nikola Hristič, maršal dvora Nj. Vel. kralja Boško Colak-Antić in upravnik dvora polkovnik Jovan Leko.

Končno je treba v zvezi s sodobnimi političnimi prizadevanji v Evropi opozoriti tudi na to, da imamo Turčija, Italija, Grčija in Jugoslavija tako rekoč skupne meje na vodah Sredozemskega morja. Tudi tukaj na Sredozemskem morju, predvsem v njegovem vzhodnem delu, opažamo nespodbitno željo prizadetih držav, med katerimi je tudi Velika Britanija, da bi se te vode in obalna ozemlja izobčile iz nevarne cone ter trajno zavarovala proti bojnim presenečenjem. Italija in Anglija sta svoje že storili. Italija in Jugoslavija tudi. V bližnji bodočnosti bodo menda sledili podobni sporazumi med Italijo in Grčijo ter Italijo in Turčijo. Zdi se čisto naravno, da bodo te dni tudi o tem vprašanju mnogo razpravljali ter morda celo sprožili zamisel sredozemske konference, ki bi se je udeležili Italija, Jugoslavija, Turčija in Grčija — ob sodelovanju Velike Britanije — in ki bi imela dolžnost in nalogo, da izdela nekaki »mali sredozemski pakte, ki bi z združenimi močmi vseh držav podpisnic čuval mir na tem važnem predelu, kjer se srečujejo Evropa in Azija.

Nanizali smo nekaj vprašanj, o katerih sodimo, da spadajo na mizo belgrajskih razgovorov, ne da bi hoteli s tem reči, da so to že gotova dejstva. Vsekakor pa ponavljamo izraze svojega veselja nad obiskom turškega državnika, ker smo trdno prepričani, da je njegovo poslanstvo poslanstvo miru, tistega miru, ki smo mu mi Jugoslavlani posvetili vse svoje sile.

Pri kraljici Mariji

Belgrad, 12. aprila. AA. Danes ob 5 popoldne je Nj. Vel. kraljica Marija priredila čajanko na dvoru na Dedinju na čast nj. eksc. predsedniku turške vlade Ineniju in njegovi gospe. Poleg visokih gostov so bili na čajanki turški zunanji minister dr. Ruždi Aras s člani turške delegacije, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović z gospo, poslanik g. Ali Hajdar Aktaj z gospo, svetnik turškega poslanstva v Belgradu Istinjeli, turški vojaški odposlanec

Zdravice v Gardnem domu

Na koncu nocojšnjega banketa v Gardnem domu je predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović pozdravil svoje goste s tole zdravico:

Dr. Stojadinović

»Eksceleuca! Dragi tovariš in prijatelj! Zelo zadovoljen sem in zelo srečen, da se mi ponuja priložnost pozdraviti v prestolnici Jugoslavije kot drugega gosta predsednika vlade in enega izmed najavtoritativnejših zastopnikov prijateljske republike Turčije.

Pred sedmimi meseci sem imel čast prebiti nekaj nepozabnih dni v prestolnici Turčije v osebnih stikih z vami in s tistimi, ki so novo Turčijo popeljali po poti napredka in jo dvignili na današnje zavidanje vredno višino. Teh nekaj dni mi je zadoščalo, da se je utrdila in meni vera v moč vaše domovine in obenem v trajnost čustev iskrenega in resničnega prijateljstva, ki družijo turško republiko s kraljevino Jugoslavijo. To prijateljstvo, čigar temelje sta v zgodovinskem trenutku postavila dva velika poglavarja naših držav, se je razvijala in napredovala zadnja leta vzporedno z našimi zavezniškimi in prijateljskimi zvezami z drugimi državami Balkanske zveze. Danes doživlja nov sijajen dokaz v obisku, ki ga je vaša ekscelenca izvolila storiti Belgradu skupaj z mojim dragim prijateljem Ruždi Arasom.

Eksceleuca in dragi tovariš! Mnogo prej kakor sta stopila na tla Jugoslavije, je glas o redkih in velikih vrlinah, ki so se tako srečno združile v vaši osebnosti, prodrlo do še tako oddaljenih krajev naše kraljevine. Jugoslovanski narod vidi in spoštuje v vas hrabrega vojaka, modrega državnika in velikega domoljuba. Vse to so vrline, ki so srečo našega ljudstva blizu in drage. Zato naš narod v vaši ekscelenci z iskrenim občudovanjem pozdravlja drugega in spoštovanega gosta in odličnega zastopnika Kemalove Turčije.

Toda obisk vaše ekscelence v Belgradu ni samo manifestacija trajnega in iskrenega prijateljstva med obema državama, temveč je hkratu tudi izraz naše vzajemne želje, da naj se nadaljuje, utrdi in razširi miroljubna in ustvarjalna politika, ki smo jo razvijali v okviru Balkanske zveze in ki jo tako srečno dopolnjuje Mala zveza. Naši dve državi sta zdaj dosti dokazov, da želita iskreno in dejansko sodelovanje s svojimi zavezniki in trajen mir z vsemi sosedi brez razlike. Sestanek zastopnikov naših dveh držav je že sam po sebi dejanski prispevek miru in radosten pojav za vse tiste, ki si miru resnično žele.

Dvignem tašo na čast nj. eksc. Kemalu Atatürku, predsedniku turške republike; na vaše zdravje, dragi gospod predsednik in prijatelj, na zdravje gospe Ineni, na zdravje svojemu prijatelju Ruždi Arasu in za napredek in veličino prijateljske in zavezniške turške republike.

Dr. Stojadinoviću je odgovoril v krasno zasnovani zdravici predsednik turške vlade.

Izmet Ineni

Dr. Stojadinoviću je odgovoril predsednik turške vlade Izmet Ineni s sledečo zdravico:

Gospod predsednik in dragi prijatelj! Od dni, ko sem imel čast in veliko zadovoljstvo, da sem vas

v Belgradu Sezeri, prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristič z gospo, maršal dvora Colak-Antić, naš poslanik v Ankari Branko Lazarevič, dvorni dami ga, Hadžić in Djundjerska in polkovnik Branko Pogačnik.

Popoldne se je dr. Stojadinović znova sestal s turškim državnikom, na kar so vsi skupaj s skupščini obiskali skupščinskega predsednika g. Čiriča. Nocoj priredi na čast gostoma dr. Stojadinovič banket, na katerem bosta oba predsednika vlad izmenjava zdravice. Po banketu pa bo v Gardnem domu velik sprejem.

sprejel v Ankari, sem čakal na radost, da pridem v to veliko in lepo prijateljsko državo, kjer sem že od samega prihoda občutil ozažje tople prišrčenosti, ki so jo vaše lepe besede tako zgovorno orisale v vsej njeni veličini.

Zahvaljujem se vam, šefu vlade prijateljske države, za simpatijo, ki jo je pokazal jugoslovanski narod do moje domovine, in za prijateljstvo, s katerim me je počastil, ko je manifestiral to simpatijo.

Prepričani smete biti, da bo ta gesta jugoslovanskega naroda in plemenite besede, ki ste jih izgovorili, imele čvrst odmev v vsej Turčiji in v srcih vseh Turkov. Združeni v najlepših idealih sta naši dve državi s svojimi zavezniki v teku zadnjih let, v času, ko so se s skrb vzbujajočo naglico podile brige in skrbi, našli stvarni smisel svoje zveze in pokazali svojo moralno moč. Storili smo vse za mir, in vse kar smo storili, je imelo za cilj srečo naših držav v okviru mednarodnega sodelovanja in svetovni mir.

V tem duhu sem srečen, da morem ugotoviti na tem sestanku, da se Balkanska zveza, katere ustanovitvi in razvoju sta Jugoslavija in Turčija s svojimi dragimi zaveznicami toliko pripomogli, nahaja v polnem poletu in da je do najvišje stopnje sposobna za pomembno nalogo, ki jo ima.

V teku tistih let, na katera sem vas malo poprej opozoril, je bila Balkanska zveza nesporno činitelj, čigar delovanje se je zmerom manifestiralo v duhu upanja in nikoli v duhu skrbi. Njena politika prijateljskega sporazuma in miru, politika, ki jo vodi z vsemi svojimi sosedi brez razlike, je čvrsta, neizključevalna, kar nam daje možnost, da število svojih prijateljev zmerom krepimo, nikoli pa ne znižujemo. Prav tako bom v tem duhu omenil dva sporazuma, ki ju je Jugoslavija tako srečno sklenila z dvema državama, ki sta obenem njeni sosedi in sosedi Turčije in s katerima vzdržujemo iste prijateljske odnose. Vsi sporazumi, vse pogodbe, ki se sklenejo v okviru obstoječih obveznosti članic naše zveze, o sklenjene v medsebojnem zaupanju in se nikoli ne pojavlja kakšna nesolidna nota pri vodstvu zunanjih zadev, ki se tičejo balkanske skupnosti. V teh okoliščinah ne dvomim v čedalje srečnejšo bodočnost, ki čaka našo Balkansko zvezo in s popolnim zaupanjem v turško-jugoslovansko razmerje na polju skupnega ideala, ki smo si ga zadali.

Ko vam izrekam, gospod predsednik in dragi prijatelj, svoje iskreno občudovanje za vse, kar je prijateljska in zavezniška država znala tako junaskega ureditvi, mi je do tega, da poudarim, da je srečni polet politike zavezniške Jugoslavije očitno zaslug visoke osebnosti vaše ekscelence.

Dvignem svojo čašo v slavo Nj. Vel. kralja Petra II., na čast Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, čigar blagodejna daljnovidnost inspirira občudovanja vredna ostvaritve in čigar pojav navdaja z radostjo srca vseh prijateljev Jugoslavije, v čast njihovih ekscelenc članom namestništva. Pijem za blagostanje in rečo, ki jo želimo od dne do dne večjo prijateljski in zavezniški Jugoslaviji in plemenitemu jugoslovanskemu narodu ter v vašo osebo srečo, dragi moj predsednik in prijatelj, in v srečo naše ljubke domačice ge. Stojadinovič.

Pakt Romunija - Italija

Gibanje za sporazum Romunije z Madjari

Rim, 12. aprila. b. Časopisje priobčuje članek, ki brez dvoma odgovarja smernicam režima v zunanjepolitičnem pogledu.

Članek se bavi s sporazumom med Italijo in Romunijo, ki se bo po rimskem naziranju v kratkem sklenil, in je podpisan od Rino Alessija, ki je tudi za pakt med Italijo in Jugoslavijo delal v italijanskem časopisju razpoloženje.

Članek pravi, da med Romunijo in Italijo ravnotako ne obstoja nobeno dejansko nasprotje, kakor ne obstoja med Turčijo in Italijo in med Italijo in Jugoslavijo. Romunija in Italija sta zvezani po zgodovini in kulturi ter seveda tudi po gospodarskih interesih. Politika, ki se je naslanjala izključno na ženevsko Zvezo narodov, je Romuniji naložila samo neznosne žrtve, kar se je očitno razodelo ob priliki protitalijanskih sankcij.

Politika, ki hoče uvesti v Evropo sovjetsko Rusijo kot nekaj glavni branik izvestnega var-

nostnega sistema, kateri ima svojo ost naperjeno proti režimu, ki boljševizmu niso ljubi, je spravila Romunijo na križpotje, kjer se mora odločiti ali za desno ali za levo. Članek meni, da se Romunija ne more odločiti za sistem, katerega glavna os je v državi, ki se po svojih političnih in socialnih nazorih nikakor ne sklada s strukturo Romunije in čije zveze z Romunijo bi samo pomenila komplikacije, po katerih bi bila vzhodna meja Romunije stalno ogrožena. Romunija mora danes izbirati med alianco, ki bi jo zapletla v skrajno nevarnost vojne, in med novim redom sredozemskega obmorja, ki pomeni vir boljše bodočnosti na podlagi realnih interesov držav, ki meji na Sredozemsko morje.

Članek prehaja potem na možnost, da se tudi med Romunijo in Madjarsko sklene pošten modus vivendi. Kot dokaz citira članek tako velike politične avtoritete, kakor je grof Bethlen, ki v velikem madjarskem listu zagovarja možnost in nujnost sporazuma med Romunijo in Madjarsko z

ozirom na narodno manjšino, kar se je prej na obeh straneh smatralo kot izključeno.

Bethlen pravi: Če sta se mogli sporazumeti Italija in Jugoslavija glede jugoslovanske narodne manjšine v Italiji, zakaj se ne bi moglo zgoditi isto, kolikor se tiče ohranjanja manjšine v Romuniji. Z dobro voljo tega ne bo težko doseči. Kar se pa tiče ohranjanja revizionizma, ima madjarska vlada pač absolutno pravico, smatrati kot ideal narodno celoto svoja teritorija, nikakor pa ni dolžna, obrniti nanj svoje glavne pozornosti, oziroma se ne zmeniti z Romunijo glede revizionistične propagande, da ne

bi škodovala interesom in nazorom Romunije, oziroma se postavila v ozadje ali pa prekinila in napravila neškodljiva.

Na tej podlagi sklepa italijanski članek, da se poraja nek »nov evropski red« in da so prišli narodi, predvsem oni v Podonavju, do prepričanja, da veliko bolj odgovarja njihovim resničnim interesom, če nastopijo pot direktnih razgovorov in sporazumov s svojimi sosedi, nego da se držijo kompliciranega in neučinkovitega ter miru nevarnega sistema, ki ga predstavlja Ženeva.

Milan Srškič umrl

Belgrad, 12. aprila.

Danes je umrl na svojem stanovanju v Belgradu dr. Milan Srškič, bivši ministrijski predsednik in večkratni minister. Pred nekaj dnevi je zbolel za hrip, kateri se je pridružila v zadnjih dneh pljučnica in oslabiljenje srca.

strank. Morda je upal, da se mu na ta način zopet kako odpre pot v politično osredje, morda je res tudi iskreno spoznal vse grehote in politične zablode JNS-arskih režimov in njihovo škodo za državo. Toda med tem njegovim hotenjem ali spoznanjem je ležala njegova politična preteklost, ki mu je onemogočala pot v sedanjosti ljudski demokratični režim. Zadnji dve leti se je v političnih krogih le redko čulo njegovo ime in je živel politično precej osamljen. Rajni Srškič je bil živahnega duha, kot politik zelo okreten in si je v osebnem občevarju znal pridobiti mnogo simpatij.

Naj počiva v miru!

Zadnji dnevi

Pokojni Srškič je že meseca marca bolehal na hripi. Težje bolezn pa se je pozneje pridružilo še vnetje možganske mreže in tej je tudi podlegel. Kritično stanje je bilo že pretekli četrtek. Toda to krizo je pokojnik prebolel. V agonijo je padel davi ob 3. Pokojnik zapušta svojo 85 let staro mater, vdovo Krunoslavo, dvorno damo, brata Dušana in Branka, sina Stjepo ter hčerki go. Ksenijo Divjak in gđc. Mico. Njegov pogreb bo jutri na državne stroške.

Vtis v Belgradu

Kakor hitro se je raznesla po Belgradu vest o nenadni smrti dr. Srškiča, so v zgodnjih jutranjih urah pričeli prihajati v njegovo vilo številni njegovi politični znanci ter izrekli sožalje vdovi in ostalim članom rodbine. Med prvimi so izrekli sožalja Živković, Maksimović in Živojin Lazić. Pokojnik je dosegel pred in med šestojanuarskim režimom višek svoje politične moči, ko je bil leta 1932 postal predsednik vlade. Za časa Srškičeve vlade so bili dr. Korošec, dr. Natlačen, dr. Kulovec in dr. Ogrizek intenzivni. Odlični propagator JNS za časa šestojanuarskega režima se je pozneje za vedno umaknil iz nje. Zapustil je je za časa Jevtičevega režima, ko je nastopil odločno proti njegovim nasiljem. Čeprav se je sedanjim predsednik JNS Živković na vso moč trudil, da bi ga spet pridobil zase in ga obdržal nadalje v stranki, se mu to ni posrečilo.

Belgrajski tisk

O delu pokojnika obširno poroča tudi že današnje popoldanske časopise, med drugim »Pravda« in »Samouprava«.

»Pravda« omenja med drugim, da se je za časa šestojanuarskega režima pokazal kot konservativec in nasprotnik politične svobode. Dr. Srškič je izdal sedanjim tiskovni zakon. Razen tega se je smatralo, da je bil pokojnik iniciator mnogih zakonodajnih reform v šestojanuarskem režimu. Poudarjalo se je stalno, da je dr. Srškič pripravil zakonodajne reforme, ki so takoj po ukinitvi vidovdanske ustave leta 1929 stopile v veljavo. Nadalje pravi »Pravda«, da se že iz teh podatkov vidi, kako zelo je bil delaven dr. Srškič. Bil je poslanec bosanskega sabora. Povezan je bil z najvišjimi bosenskimimi družabnimi sloji ter je vseboval vse karakteristike tega sloja. Te značilnosti so prihajale do izraza v vsem njegovem delu od začetka do konca njegove politične kariere. Ze kot mladenič se je v bosenskem saboru bavil z ustanovitvijo konservativne stranke. Po svojem znanju pa ni bil za politika ideologa pa tudi ne za politika borca. S svojimi bosensko-aristokratskimi pogledi in namerami je bil bolj politik salona, politik kluba kakor pa politik terena. Ni bil niti fanatik niti demagog. Po svoji naravi je bil zelo aktiven človek, politično zelo prožen. Malokoga je začudilo, ko je od prvih dni šestojanuarskega režima postal eden najodločnejših njegovih predstavnikov. Izgleda, kakor da je avtoritativni režim najbolj odgovarjal težnjam dr. Srškiča, ki ni bil vzgojen v demokratski politični šoli in tudi nikdar ni mogel biti iskren pristaš, a še manj borec za demokracijo.

S smrtjo dr. Srškiča se danes bavi tudi glavni organ JNS »Samouprava«. Nekrolog bivšega voditelja bivših bosenskih radikalov je napisal sam član ravnateljstva »Samouprave« Stjepo Kobasica. V obširnem članku poudarja politično delavnost pokojnega. List piše: V zadnjem času je pokojnik v razgovoru s svojimi prijatelji javno govoril, da se je popolnoma umaknil iz današnje politike, toda odobral je politiko dr. Stojadinovića, prepričan, da je on edini človek, ki je dosegel sedanjemu času in politični situaciji. Dr. Srškič je umrl v polni moški moči in bo njegova smrt užalostila mnoge njegove osebe in politične prijatelje. Lepe in marikanne postave, prijateljskega nasmeha ne bomo več videli, toda njegova dela nam bodo ostala neizbrisno v spominu.

Pred odločilnimi dogodki v sovjetski Rusiji

Aretacije, krvavi izgredi, poboji med policijo in vojsko...

Varšava, 12. aprila.

Vesti, ki prihajajo iz Rusije, so take, da so rodile prepričanje, da ta država stoji pred zelo težkimi odločilnimi dogodki. Razumljivo je, da so vsojstvo časopise popolnoma molči. Aretacija Jagode, ki je razburila vse protistalinske elemente, je ustvarila položaj, ki ogroža ves politični in socialni sistem USSR, v kateri ljudje že itak trpijo od neuspešnih petletke, dragine in korupcije.

Zopet sta Bela Rusija in Ukrajina, ki ju sovjetska vlada smatra za dve nepoboljšljivi gnezdi reakcije in separatizma, tisti, kjer morajo kmetje plačevati nejevoljo režima z obstoječim položajem.

V Povolžju pa je v Samari prišlo do krvavega spopada med milico GPU in neko četo vojaške posadke, ki je dobila nalog, da aretirajo poveljnika tamkajšnje GPU in znanega prijatelja Jagode, nekega Karavškega. Med policijo, ki je štela okoli 200 mož, in vojsko četo, se je začelo pravo streljanje, na kar so se policisti umaknili na bližnje

Minister Janković napoveduje borbo proti komunizmu in zvišanje uradniških plač

Belgrad, 12. apr. AA. Osrednji učiteljski klub JRZ je imel večeraj popoldne v prostorih JRZ v Dečanski ulici svojo konferenco, na katero sta bila povabljeni tudi ministar za gozdove in rudnike Janković in senator Smodej. Takoj v začetku je dobil besedo minister Janković in je med drugim dejal:

Mi smo lahko na to ponosni, ker interesi Jugoslavije in Italije zahtevajo, da živimo v dobrih odnosih. Ničesar ni, kar bi moralo med nami ustvarjati spopade. Svetovna vojna je določila meje in one se morajo spoštovati z ene in druge strani. Prijateljstva, ki so nas prej vezala, so razširjena tudi na druge države.

Toda pri nas so na žalost ljudje, ki nas kritizirajo, ker v naši domovini ščitimo zunanji mir. So pri nas ti ljudje in pred nekaj dnevi so nabili po Belgradu letake v obliki spomenice. Pišejo, da je pri nas zunanje-politični položaj isti, kot je bil leta 1914. Vendar pa nikdar nevarnost za vojno ni bila manjša, kot pa je danes. Ti gospodje se najbrž za vojno in zato naša zunanja politika ni dobra. Naj to ljudstvu odkrito povedo. Mi smo za mir in odkrito rečemo, da zunanji položaj nikdar ni bil boljši kot je danes.

Ti gospodje pripovedujejo, da naše ljudstvo nikdar ni živelo v težji gospodarski krizi. Gospodje, ali ti ljudje sedaj, ko smo zvišali cene poljedelskim pridelkom skoraj za 100%, tega ne vidijo. Ti gospodje zopet trde nekaj nesmiselnega. To se pravi, da ne žive z dogodki in zato tudi nimajo pravice govoriti o dogodkih. Poslušali so se komunistov, sicer v malim številu, ki so začeli na enem ali dveh mestih vzvikati »Naj živi zveza demokracije, ko se je predsednik Beneš vozil mimo njih. Ali mar demokracijo predstavljajo ljudje, ko pa se je v čisto svobodnih občinskih volitvah pokazalo, da ne zastopajo nikogar. Demokracija je volja ljudstva, toda ljudstvo jih je zapustilo in prišlo v Jugoslovansko radikalno zajednico. Oni nimajo več pravice, da bi se šopirili z razpoloženji ljudstva. Tudi tuji listi so pisali, kako so opozicijske srbske stranke s pomočjo komunistov manifestirale te dni za demokracijo. Nečemo komunistične demokracije! Mi se bomo v tej deželi borili proti komunizmu, ker smo videli, kaj je komunizem napravil v naši bratski Rusiji.

Poglejte, gospodje, to je, kar smo delali in oni nas za to delo kritizirajo. Mi smo šele na začetku izvajanja svojega programa. Ko urejamo ta vpra-

šanja, smo jih razrešili zato, ker so ta vprašanja najbolj nujna in najbolj važna. Uradniški stan je moral pred letom prenesti žrtve, ko so mu bile znižane plače. Doprinesel je to žrtvi in ni ropotal. Mi bomo to upoštevali in brž, ko nam bodo razmere dopuščale, bomo z ozirom na dvig cen zboljšali uradništvu njegov položaj. Hočemo, da bi bil v naši državi vsak državljani zadovoljen. Demagoško je, če kdo pravi, da mora biti samo kmet zadovoljen, ali pa trgovec, ali pa obrtnik. Vsi državljani morajo biti zadovoljni. To je smisel dobre politike in jaz sem prepričan, da bodo kmalu vsi državljani šli za nami po tej poti.

Jaz vam ne bom govoril o vprašanju, o katerem se govori v naši državi že osemnajst let. Moram vam reči jasno, da se naši državljani že pred začetkom proračunske debate boje vseh govorov, ki jih bodo morali prečitati. Pravijo že vnaprej, da se bo govorilo o hrvatskem vprašanju in da se bodo razlagale teorije, ali so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod ali ne. Že osemnajst let poslušamo te teorije, namesto da bi ustvarjali pogoje za to, da bi vsi državljani bili zadovoljni in imeli občutje, da je njihov interes, da živi v Jugoslaviji eden edini jugoslovanski narod. Narod se ne ustvarja z ukazi in tudi ne z ideološkimi teorijami, ampak z ustvarjanjem ugodnih pogojev za to, da ves narod čuti, da mora biti eden narod. V prvi vrsti je pogoj za to v pravičnosti, enakopravnosti in enakosti. Mi ne delamo razlik med pokrajinami po tem, ali je neko Srb, Hrvat ali Slovenec! Građec samouprave postopoma napram vsem državljanom enako in brez razlik.

Če bomo delali tako, bomo znali oblikovati ono pravo občutje in ustvariti jugoslovanski narod. V tem delu ne bomo žalili ničesar, kar je Srbu, Hrvatu ali Slovenecu sveto. Glodati moramo samo na lepšo in boljše bodočnost. Čas in taktično delo bosta iz naših otrok ustvarila odlične Jugoslovane, ne pa ideološke teorije. Velika in močna Jugoslavija pričakuje, da bo imela enoten in močan jugoslovanski narod. Jaz apeliram na vas ne kot člane JRZ, da vsi skupaj ne v interesu naše stranke, ampak v interesu moči in sile Jugoslavije in jugoslovanskega ljudstva delamo v tej smeri, v interesu nas vseh.

Nato se je predsednik Živko Jovanović zahvalil ministru za njegove lepe besede in podal besedo senatorju Smodeju, čigar govor so tudi vsi navzoči z veliko pazljivostjo poslušali. Tudi njemu se je predsednik lepo zahvalil.

Po španskih bojiščih

London, 12. apr. AA DNB: Angleška oklopnica »Hood« je davi že prispela v baskijske vode. S tem se dokončno potrjuje vest, da so angleške pomorske oblasti poslale to ladjo v španske vode, da varuje angleške trgovske ladje ob španski obali.

Salamanca, 12. apr. AA. Havas: Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi: Severno bojišče: Na fronti 5. divizije ni bilo pomembnih dogodkov. Na fronti 6. divizije je sovražnik napadel naše postojanke pri Siguanu, toda naše čete so ga zavrnile in je pustil na bojišču 15 mrtvih. Zajeli smo 7 sovražnikov.

Biskajaska fronta: Pri Araldi smo pokopali 77 sovražnih trupel, ki so ostala na bojišču, ko smo odbili večerajšnji napad vladnih čet na teh postojankah. Na omedku je prešlo k našim četam okoli 20 milijonikov v popolni vojaški opremi in 40 kmetov. Na fronti 8. divizije je bilo samo streljanje iz pušk in topniški dvoboj.

Avilska divizija: Sovražnik je ponovno napadel omedko Roldedo de Cavel. Napad smo odbili. Sovražnik je pustil na bojišču 37 mrtvih, 56 pušk in mnogo vojnega materiala, ki ga še nismo vsega popisali.

Sorijska divizija: Na guadalajarski cesti smo odbili sovražni napad, pri čemer je posebno učinkovito delovalo naše avtomatsko orožje. Pri umiku so rdeči pustili na bojišču mnogo mrtvih.

Fronta armadne skupine pred Madridom: Rdeči so na tej fronti doživeli hud poraz. Po dolgi in zelo srditi topniški pripravi je sovražnik nekajkrat prešel v napad. Vse te napade smo odbili. Sovražne napadalne oddelke smo dobesedno uničili. 42 sovražnih napadov smo z našim ognjem popolnoma paralizirali. Zaplenili smo 7 tankov. Boj je bil posebno ogorčen pri Serodelu in Pri Questi de la Perdise. Tu so pri napadu sodelovale zlasti tuje brigade, ki imajo imena kakor Lister, Khario in Dimitrov. V boj sta posegli tudi 54. in 58. kmetijska brigada. Od 16.000 mož, kolikor jih je sodelovalo pri tem napadu, jih je našlo smrti več kot 3000. V najuodnejšem trenutku napada so naše sile, ki branijo univerzitetno naselbino, prišle iz utrjenih jarkov.

Zagrebska vremenska napoved: Lahno oblačno, topleje, padavine so mogoče.

Dunajska vremenska napoved: Zelo oblačno, naliivi dežja.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno vreme, sem in tja utegne tudi nekoliko deževati. Temperatura brez posebne izpremembe.

kov, prepevajoč himno legije, in navalile na sovražnika z boka. S tem smo mednarodne brigade odbili, na begu so bile pa izpostavljene strahovitemu ognju svojih lastnih strojnica, ki so z naglim ognjem hotele zadržati njihov beg.

Včerajšnji dan je bil dan elave in zmage za naše čete pred Madridom in dan poraza za rdeče.

Južno bojišče: Poskuse sovražni napadov smo vdušili že v kali.

Reksisti poraženi

Bruselj, 12. aprila. AA. (Havas.) Po uradnih podatkih je prejel predsednik vlade van Zeeland 75.89% glasov, Degrelle 19.05%, belih in neveljavnih listov je pa bilo 5.05%.

S 275.840 glasovi je predsednik vlade Van Zeeland povečal za 21.644 glasov število, ki ga je dosegla koalicija treh vladnih strank s komunisti vred leta 1936. Degrelle je izgubil 16.255 glasov od števila, ki ga je dosegla tedaj koalicija reksistov, flamskih nacionalistov in drugih manjših strank. Če računamo samo glasove reksitov in flamskih nacionalistov, je izgubil 4479 glasov. Leta 1936. ni glasovalo 28.795 volilcev, večeraj pa le 10.657.

Kneginja Olga v Pariz

Belgrad, 12. apr. AA. Snoči ob 22.50 je Nj. kr. V.ia. kneginja Olga odpotovala s topčiderske železniške postaje v Pariz.

Pogreb osme žrtve Storiča

Tržič, 12. aprila.

Osmi smo že čuli ob velikem grobu besede: »Zemlja, vzemi, kar je tvojeja...« Osmi žrtve storžiške nesreče je legla v grob k večnemu počitku v Tržiču. Kakor običajno, se je okoli pol 6 zbrala pred občinsko hišo množica, da spremi k zadnjemu počitku pok. Vinka Lombarja. Pevci so mu zapeli tri žalostinke in tuborno je odmevala godba po tržičkih ulicah. Cerkvene obrede je opravil domači župnik ob asistenci domačih in okoliških duhovnikov. Na grobu so mu izrekli slovo za občno g. Majersič Janez, za Prosvetno društvo g. Šmitek, za SPD Salberger Ladislav. Lahka mu bodi zemlja domača, njegova duša pa naj uživa rajsko veselje!

stavil tako izredno sodišče, to je dokaz, da ima dejanska oblast danes v rokah rdeče armade.

Kronika dogodkov v Rusiji se je obogatila z novo senzacijo. Poročali smo že, da se je zarota zoper Stalina odkrila po neprevidnosti nekega pijanega častnika, katerega je neka lahkomiselna ženska, ki je bila v službi Ježova, tako premotila, da ji je izdal zaroto, kateri je tudi on pripadal. Zensko so nekaj dni potem našli ubito v nekem hotelu, brez dvoma od kakšnega pristaše zaprtega Jagode. Sedaj pa je bil ta častnik v Kijevu sam ustrelen, in sicer od nekega častnika, ki pripada tajni policijski službi rdeče armade. To se je zgodilo v nekem lokalu, kjer je prišlo do prerakanja med stalinovci in antistalinovci, in je bil ustrelen še nek drug človek, ki je član tajne policijske špijonaže.

Zmaga armade

Maršal Jegorov je postal šef GPU

London, 12. aprila. b. »Daily Express« poroča iz Rima, da je v borbi med rdečo armado in GPU zmagala vojska. Po 6-urni tajni konferenci v Kremlju, ki ji je predsedoval Stalin, je bil imenovan maršal rdeče vojske Jegorov za poveljnika GPU. Njemu ob strani stoji državni pravdnik advokat Višinski in pa dosedanji šef GPU Ježov.